

**Ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego
dr hab. Jacka Lipoka
profesora nadzwyczajnego na Wydziale Chemii
Uniwersytetu Opolskiego**

Dr hab. Jacek Lipok, profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Opolskiego, ukończył studia w zakresie chemii na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu w 1988 roku. W latach 1987-1995 pracował na tym Wydziale w charakterze asystenta stażysty, a następnie asystenta. Od 1995 roku do chwili obecnej jest pracownikiem Wydziału Chemii (do 2008 roku Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii) Uniwersytetu Opolskiego kolejno jako adiunkt, starszy wykładowca, adiunkt z habilitacją, a obecnie, od 2014 roku – profesor Uniwersytetu Opolskiego. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych uzyskał na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej we Wrocławiu w 1995 roku na podstawie rozprawy pt.: „Szkodliwa entomofauna marchwi ze szczególnym uwzględnieniem połyśnicy marchwianki (*Psila rosae* Fabr.) w województwie opolskim” wykonanej pod promotorstwem prof. dr hab. Michała Hureja.

W 2011 roku dr Jacek Lipok uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk biologicznych w zakresie biotechnologii przedstawiając Radzie Wydziału Nauk o Żywności Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu rozprawę pt.: „Biodegradacja wiązania fosfor-węgiel (C-P) przez mikroorganizmy”.

Dorobek naukowy dr hab. Jacka Lipoka składa się z 76 opublikowanych prac naukowych - w tym 37 artykułów w czasopismach z Listy JCR (łącznie IF 85,5), 10 w innych czasopismach, 5 rozdziałów w monografiach zagranicznych, 11 w monografiach krajowych oraz 11 prac w recenzowanych materiałach konferencyjnych. Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego opublikowane zostały 44 prace, w tym 25 w czasopismach z listy JCR (łącznie IF 64,34), 2 w czasopismach bez IF, 4 rozdziały w opracowaniach monograficznych zagranicznych, 7 – krajowych, a także 6 w materiałach konferencyjnych. Wyniki badań prowadzonych przez dr hab. Jacka Lipoka przedstawiono w 181 wystąpieniach na konferencjach naukowych, a spośród nich 18 miało charakter wykładów na zaproszenie (17 po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego), 12 – referatów (5 po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego), 49 - komunikatów (40 po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego), a także 102 prezentacji plakatowych (59 po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego). Zwrócić tu należy uwagę na znaczne zwiększenie dorobku naukowego (zwłaszcza publikacyjnego) w okresie po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego, ale także, co istotniejsze, na zamieszczanie w drugim okresie prac w czasopismach znacznie bardziej renomowanych (choćby

Environmental Microbiology, IF 5,932 czy PlosOne, IF 4,411).

Wartości „wskazników naukometrycznych” charakteryzujących dorobek dr hab. Jacka Lipoka nie należą do imponujących - liczba niezależnych cytowań około 240, wartość współczynnika Hirscha 10/9 (Scopus/WoS). Fakt ten nie wydaje się jednak (zdaniem opiniodawcy) mieć fundamentalnego znaczenia dla oceny wartości dorobku, bo, pomijając polemiki dotyczące prawidłowości wyboru takich parametrów dla oceny jakości prac naukowych, należy zauważyć, że:

- pomimo plasowania się zainteresowań naukowych dr hab. Jacka Lipoka w bardzo szeroko pojętej tematyce uplasowanej w obszarze nauk chemicznych o zabarwieniu biotechnologicznym, każdy etap Jego kariery był realizowany w innym zakresie: magister chemii w specjalności agrobiocemia, doktor nauk rolniczych w zakresie agronomii, doktor habilitowany nauk biologicznych w zakresie biotechnologii. W każdej z tych dyscyplin „cytowalność” i współczynnik Hirscha mają inny wydźwięk,
- prace zamieszczone w czasopismach o największym oddziaływaniu pojawiły się w ostatnich latach (2017-2019). Trudno spodziewać się zatem, by natychmiast zostały dostrzeżone i docenione przez innych badaczy.

Powyższe uwagi, poczynione w innej intencji, mogą stanowić swoiste podsumowanie dotychczasowej drogi naukowej dr hab. Jacka Lipoka. W ciągu niecałych trzech dziesiątków lat otwierał różne drzwi prowadzące w różne obszary wiedzy – na każdym etapie rozszerzał zainteresowania i poszerzał horyzonty. Raz z sukcesem większym, raz mniejszym. Przechodząc do drzwi następnych nie do końca zamykał poprzednie. Pytanie zatem – czy dojrzał do portu? Wydaje się, że odpowiedź została udzielona powyżej – w obszarze nauk chemicznych wyniki Jego prac (zwłaszcza w ostatnich latach) znajdują uznanie redakcji coraz bardziej renomowanych czasopism, a pole badawcze ulega poszerzaniu we współpracy z ośrodkami zewnętrznymi. Nie sposób zatem nie stwierdzić, że już na tym etapie rozwoju kariery jego wkład w dzieło poszerzania wiedzy chemicznej jest istotny.

Dr hab. Jacek Lipok uczestniczył w realizacji 10 projektów naukowo-badawczych: krajowych – KBN (raz jako kierownik, raz – główny wykonawca), NCN (kierownik, opiekun naukowy w projekcie Preludium, koordynator zadań UO, główny wykonawca), NCBiR (kierownik zadań UO, główny wykonawca), PO IG (główny wykonawca), a także wykonawca finansowanego ze środków Departamentu Obrony USA projektu „Chemical Materials and Computational Modeling”.

Dr hab. Jacek Lipok był zaangażowany w organizację wielu sympozjów i konferencji naukowych. Swą działalność na tym polu rozpoczął już w 1996 roku jako członek Komitetu Organizacyjnego Sympozjum – Zjazdu Agrochemii, a następnie VIII Spring Membrane School w Opolu. W okresie (niezakończonym) swej działalności w Polskim Towarzystwie Chemicznym był wiceprzewodniczącym Komitetu Organizacyjnego 51 Zjazdu PTChem w Opolu, następnie sześciokrotnie uczestniczył w pracach Komitetów Naukowych Zjazdów w latach 2013-2018 i czterokrotnie na nich organizował obrady Forum Młodych. Dwukrotnie brał udział w Komitetach Naukowych Zjazdów Sekcji Studenckiej PTChem. Czterokrotnie był członkiem Komitetu Naukowego Seminarium Doktorantów „Na pograniczu Chemii i Biologii”. Organizował międzynarodowe warsztaty „The fate of phosphonate xenobiotics In aquatic systems” (trzy edycje), dwukrotnie współprowadził obrady

sekcji w ramach International Conference on Phosphorous Chemistry (Kazań i Budapeszt). Był również członkiem Komitetu Naukowego Konferencji „Chemistry Beyond the Nature” i współorganizatorem Międzynarodowego Seminarium „Polish-German Seminary-Workshop on Phosphonates”

W obszarze współpracy z otoczeniem społecznym i gospodarczym dr hab. Jacek Lipok współpracuje z Fundacją AlgaeLabs w zakresie ustalania składu chemicznego komórek i podłoży użytecznych gatunków mikroalg (w ramach projektu NCBiR) i przedsiębiorstwem Adexbud sp. z o.o. w zakresie poszukiwań naturalnych polimerów zmieniających właściwości hydrofobowe powłok barwiących. Jest współautorem 9 zgłoszeń patentowych i 5 przyznanych patentów. Brał udział w realizacji rządowego programu „Odra 2006”, projektów w ramach PO KL (jako koordynator komponentu narodowego) PO IG (główny wykonawca). Brał udział w pracach Zespołu Analizy Farmaceutycznej, Biomedycznej i Produktów Naturalnych Komitetu Chemii Analitycznej PAN, Zespołu Ekspertów Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej, a także Panelu Ekspertów NCN. Uczestniczył w pracach 11 komisji w postępowaniach o nadanie stopnia doktora habilitowanego (raz w charakterze recenzenta, dwukrotnie – sekretarza i ośmiokrotnie – członka komisji). Zrecenzował 10 rozpraw doktorskich i 3 projekty badawcze NCN. Opracował sześć nieopublikowanych ekspertyz/raportów dla Departamentu Obrony USA w ramach projektu finansowanego przez US Army/Engineer Research and Development Center, a także dwóch opublikowanych, dotyczących możliwości transferu wiedzy w sferze Chem-Bio-Tech pomiędzy nauką i gospodarką. Na zaproszenie ICSO Blachownia, Kędzierzyn Koźle, wygłosił dwa wykłady eksperckie na seminariach zorganizowanych w ramach projektów „Kreator innowacyjności” oraz „Opolszczyzna matką innowacyjności” (POKL). Był przedstawicielem Wydziału Chemii UO w projekcie: „Utworzenie Międzynarodowego Centrum Badawczo-Rozwojowego Uniwersytetu Opolskiego na Rzecz Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego – Rewitalizacja Królewskiej Akademii Nauk w Prószkowie” oraz koordynatorem komponentu transnarodowego projektu „Nauka dla przemysłu – przemysł z nauką”.

Dr hab. Jacek Lipok od lat jest zaangażowany w działalność organizacyjną. Na terenie macierzystego Wydziału był członkiem Rady Wydziału; Uczelni – senatorem i członkiem Komisji ds. Nauki i ds. Współpracy z Zagranicą, a także ds. Organizacji i ds. Rozwoju Uniwersytetu. Jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego zaangażował się w działalność Polskiego Towarzystwa Chemicznego pełniąc funkcję Przewodniczącego Zarządu Oddziału Opolskiego PTChem. Od 2007 roku jest członkiem Zarządu Głównego Towarzystwa, a od 2011 roku – członkiem Prezydium ZG PTChem.

Dr hab. Jacek Lipok odbył 7 krótkoterminowych staży (tydzień – trzy tygodnie) – na Uniwersytecie w Bonn, a następnie w ramach programu Erasmus w obecnym Odisee vzw, Gent, Belgia (trzykrotnie) i Uniwersytecie w Ferrarze (również trzykrotnie). Kontakty nawiązane w trakcie tych wyjazdów w większości przypadków przekształciły się w trwałą współpracę, zarówno z grupą prof. Giuseppe Forlaniego w Ferrarze, jak i z ośrodkiem belgijskim. Zespół dr hab. Jacka Lipoka prowadzi wspólne prace z przedsiębiorstwem Zschimmer & Schwartz (Niemcy) i uniwersytetem w Bath (UK). Aktywność naukową dr hab. J. Lipoka w „obiegu” międzynarodowym

potwierdza również zapraszanie Go do przygotowania recenzji (62) dla szeregu znaczących czasopism, m.in. Science of the Total Environment (IF 4,984), Chemosphere (4,551) czy Journal of Environmental Management (4,449). Jest członkiem European Federation of Biotechnology.

Dr hab. Jacek Lipok w okresie swej pracy zawodowej prowadził i prowadzi liczne zajęcia dydaktyczne, głównie obowiązkowe, choć również fakultatywne, przede wszystkim wykładowe w języku polskim (16 cykli – w większości 30-godzinnych w tym również uzupełnionych zajęciami konwersatoryjnymi lub laboratoryjnymi) i angielskim (1 cykl).

W zakresie kształcenia kadry naukowej dr hab. Jacek Lipok był promotorem dwóch (jeden z wyróżnieniem) i kopromotorem jednego - zakończonych przewodów doktorskich; aktualnie pełni rolę promotora w kolejnym, wszczętym przewodzie doktorskim. Opiekuje się trzema studentami studiów doktoranckich. Był także promotorem 40 prac magisterskich i 21 licencjackich/inżynierskich (w tym 13 licencjackich w języku angielskim w ramach programu Erasmus).

W całym okresie swej pracy zawodowej dr hab. Jacek Lipok wykazywał dużą aktywność na polu upowszechniania nauki. Jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego współorganizował cztery edycje Opolskiego Turnieju Chemicznego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz dwóch – kursu „Repetitorium z chemii” adresowanego do tej samej grupy młodzieży. W tym okresie wygłosił na zaproszenie organizatorów 24 wykłady popularnonaukowe i tematyczne m.in. na Dolnośląskich Festiwalach Nauki, Opolskich Festiwalach Nauki czy metodycznych konferencjach dla nauczycieli. Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego wygłosił kolejne dziesięć wykładów popularyzatorskich. Koordynował projekt „W duchu chemii” (nocne zajęcia laboratoryjne) w ramach Festiwalu Nauki, brał też udział w organizacji cyklicznych bloków wykładowo-laboratoryjnych „AllChemia” – dla uczniów szkół średnich. Jest autorem czterech publikacji o charakterze popularnonaukowym.

Osiągnięcia naukowe i dydaktyczne dr hab. Jacka Lipoka zostały docenione Nagrodami JM Rektora Uniwersytetu Opolskiego (pięciokrotnie). Odznaczono Go Srebrnym Krzyżem Zasługi; uhonorowano również Nagrodą Quality za działalność na rzecz podnoszenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Opolskim oraz Medalem Okolicznościowym Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

Biorąc pod uwagę wszystkie formy aktywności dr hab. Jacka Lipoka stwierdzam, że Jego dorobek w podstawowych sferach działalności samodzielnego pracownika naukowego jest istotny, a Jego osiągnięcia na polu badań naukowych charakteryzują się istotnymi walorami poznawczymi i stanowią oryginalny wkład w rozwój nauk chemicznych. Tym samym uważam, że spełnione są wymogi formalne (w świetle obowiązujących uregulowań prawnych w sprawie trybu i warunków przeprowadzania czynności w postępowaniu o nadanie tytułu profesora) i merytoryczne do tego, aby Rada Wydziału Chemii Uniwersytetu Opolskiego mogła podjąć uchwałę w sprawie wystąpienia z wnioskiem o nadanie dr hab. Jackowi Lipokowi tytułu naukowego profesora nauk chemicznych.